

Undertegnede siidaandeler  
Distrikt 40-Orda  
V/ Per Anders Bongo  
Njurgoluodda 15  
9520 Kautokeino

07.02.2016

Landbruks- og matdepartementet  
P.b. 8007 Dep  
0030 Oslo  
[postmottak@lmd.dep.no](mailto:postmottak@lmd.dep.no)

Deres ref: 14/1037-

### **Forslag til endring i reindriftsloven og forslag til forskrift- Høringsuttalelse**

- Det vises til deres brev om forslag til endring i reindriftsloven og forslag til forskrift av 21.12.2015.

Landbruks- og matdepartementet har sendt forslag til endring i reindriftsloven og forslag til ny forskrift ut på høring, og forslaget går ut på å endre § 60 i loven samt forslag til en helt ny forskrift. Undertegnede siidaandeler vil med dette gi denne høringsuttalelsen til dette forslaget.

Det er ikke fremlagt noen fremtidig plan for hvordan reintallet skal være i fremtiden og hvilke langsiktige målsetninger man har for reindriften. Mangel på en strategi gir situasjoner som dette fordi utfordringene som kommer mangler en løsning som er forutsett. Dette gir reineierne en hverdag der rammevilkår for drifta endres nærmest fra dag til dag og man mangler totalt forutsigbarhet. Hvis loven er slik at den ikke fungerer optimalt, burde man nok heller sett på den helhetlig og ikke slik som nå, med endring av bare en paragraf.

Forslagene tar sikte på å gi Fylkesmannen hjemmel til å fastsette høyeste reintall per siidaandel for inntil fem år av gangen. Det skal også tas utgangspunkt i det reintallet siidaandelen hadde etter siste reduksjon. Det argumenteres med at man med dette vil unngå en såkalt posisjonering, eller at reineiere øker sitt reintall for å komme bedre ut ved en eventuell ny forholdsmessig reduksjon. Dette betyr etter vårt syn at det kommer til å premiere de siidaandelene som hadde posisjonert seg **før** den siste forholdsmessige reduksjonen som ble gjennomført. Siidaandeler som har forholdt seg lojale til de enhver gjeldende slaktekrav i forhold til bl.a. reindriftsavtalen før reduksjonen, kommer til å bli urettferdig straffet nok en gang.

De som har forholdt seg til de enhver tid gjeldende slaktekrav kom ved den siste forholdsmessige reduksjonen tapende ut av situasjonen fordi de andelene fikk et enda lavere reintall, selv om de har holdt reintallet nede over lengere tid. Noen fikk et så lavt reintall at man reduserte den økonomiske bærekraften for disse. Det har flere ganger kommet oppfordringer fra reindriftsmyndighetene og NRL om å slakte etter de krav som har vært gjeldende for ikke å øke reintallet sitt, og ingen skulle på noen som helst måte tape på det. Flere landbruksministre og daværende reindriftssjef forsikret både i media og på møter at de som hadde et høyt slakteuttak og stabilt reintall, ikke skulle tape noe på det. Slik det ble ved den siste forholdsmessige reduksjonen, ble det ikke tatt hensyn til dette. Dette førte til at noen reineiere følte at utgangspunktet for reintallsreduksjonen ble feil fordi de ikke hadde bidratt til en økning i distriktets samlede reintall før reduksjon, men likevel måtte de også

redusere sitt reintall forholdsmessig for at det totale reintallet nådde det som er fastsatt. Hvis man nå fastsetter reintallet for fem år, så vil det være uheldig og urettferdig for disse, og samtidig vil de som hadde posisjonert seg tjene på det.

Det blir også feil etter vårt syn å forfordele rettigheter og gi større rett til bruk av felles beiteressurser til noen siidaandeler ved å tildele de et større reintall. De får på den måten en større rett til å bruk av felles ressurser i distriktet. Vi mener dette blir feil hvis og når det er knapphet på beiteressurser, og det ville vært mere rettferdig og forutsigbart å fastsette et reintall som er **lik for alle**. På den måten kan man justere reintallet for siidaandelene etter det som er fastsatt for distriktet til en hver tid. Skulle det vise seg at det ikke blir lønnsomhet i næringen med det reintallet som tilfaller hver siidaandel så må det igangsettes ordninger som «løser» noen ut av næringen, slik at økonomien i næringen blir bedre for de som skal drive videre ved at den enkelte andel får økt sitt reintall. Det hadde også løst det store presset rundt nyetablering av siidaandeler. Da hadde det vært opp til distriktet og siidaandelene selv å vurdere om det er rom for etablering av en ny siidaandel ,innenfor den rammen man har og det reintallet hver siidaandel har.

Med forholdsmessig reduksjon betyr det at noen siidaandeler må redusere sitt reintall ytterligere under det som er snitttallet for hver siidaandel i distriktet på 339 rein pr andel. Det gir den effekten at det blir stor usikkerhet om vedtaket fordi det gir uro for den økonomiske bærekraften for de minste siidaandelene. Spesielt gjelder dette for de som må redusere under snitt tallet. I første omgang hadde det kanskje vært en løsning at ingen skal behøve å redusere under det tallet som er snitt tallet for hver siidaandel i distriktet. Et slikt bunnfrdrag ville vært utjevnende for reintallet mellom siidaandelene.

Vi tror at hvis det hadde vært fastsatt reintall pr siidaandel, og at det reintallet hadde vært nærmere likt for alle så hadde det vært større forutsigbarhet rundt dette. Da står alle likt både økologisk og økonomisk i fremtiden og alle hadde fått like rammevilkår for drifta. Distriktene i Røros området er gode eksempler på at en slik modell gir en sterk næring både økonomisk og økologisk. En hovedutfordring etter vårt syn er å kartlegge hva som er det reintallet hver enkel siidaandel må ha, for å ha en bærekraftig fremtid, både økologisk, økonomisk og dermed også kulturelt. Prosessen er også kommet så langt at man må begynne å konkretisere reintall på siidaandelsnivå.

Det er også slik at i et større perspektiv så er distriktet bare en del av en større johtolat eller en flyttesone. Dermed er et distrikt avhengig av at nabodistrikt også følger opp om en reduksjon for å lykkes med reintallsreduksjonen. Det er ikke nok hvis bare noen i en flyttesone reduserer mens andre kanskje øker reintallet sitt. Man vil aldri komme imål hvis det skjer og dette må sikres for å lykkes.

Det er enighet blant reineierne om at reintallet slik det har vært før, var noe for høyt for distriktet. Det var lagt opp slik at distriktet selv skulle lage en reduksjons plan, men det har ikke distriktet vært gjort. Den største grunnen til dette ikke ble gjort av distriktet vårt, ligger etter vår mening i den interne fordelingen av reintallet. Den som har posisjonert seg over tid og fått et høyt reintall vil være tjent med å ikke lage en slik plan. En som har posisjonert seg vil få en klar gevinst på å motsette seg en intern utjevnende fordeling av reintallet ved at man ved bruk av reindriftslovens § 60 tredje ledd gir en klar fordel for den andelen. Således ville det muligens vært en fordel om det er en part utenfor distriktet, f.eks. Reindrifststyret som fastsetter reintallet for hver enkel siidaandel.

Vi er helt imot at man nå skal begynne å endre på loven nå og som en hasteendring. Hvis det nå blir endring av reindriftslovens §60 vil vi ut ifra dette anbefale Landbruks- og matdepartementet følgende:

- 
- det gjøres en analyse på om hvor mye rein hver siidaandel i distriktet må ha for å ha en bærekraftig reindrift i fremtiden
- Alternativ 1 Ved fastsettelse av reintall på siidaandelsnivå må det settes et bunnfradrag for å sikre at alle siidaandeler får et forsvarlig driftsgrunnlag for videre drift. Det er imidlertid viktig at bunnfradraget settes på et nivå som gir et forsvarlig driftsgrunnlag økonomisk for siidaandelene. Bunnfradraget må etter våre beregninger være på minimum 300 rein pr siidaandel.
- Alternativ 2 Reintallet fastsettes likt for alle siidaandeler i distriktet. Dette gjøres for å ivareta like bruksrettigheter av felles ervervede beiteressurser for alle siidaandeler i distriktet. Vi mener at man med dette vil unngå at det blir posisjonering blant reieneierne fordi da vil alle være på samme nivå rettighetsmessig og driftsmessig. På sikt vil dette skape intern ro og bedre samarbeid i distriktet. For vårt distrikt ville tallet vært 339 rein pr siidaandel og dette ville etter våre beregninger potensielt gi et slikt resultat:

#### **Beregning på produksjon i slakt av kalv :**

**Fastsatt reintall : 4750 - Andeler i distriktet: 14 - Snitt-tall 339**

|                                          |                                 |
|------------------------------------------|---------------------------------|
| 4750 rein x 90% simler                   | = 4275 stk                      |
| Kalve prosent 80 % x 4275                | = 3420 stk                      |
| Slakteprosent 90 % av Kalver 3420 x 90 % | = 3078 stk                      |
| Produksjon 3078 x 20 kg snittvekt        | = 61 560 kg                     |
| 61 560 kg x 60 kr/kg                     | = 3 693 600.-                   |
| <u>3693 600/14 andeler</u>               | = <b><u>263 828 i snitt</u></b> |
| Tilskudd:                                |                                 |
| Produksjonstilskudd 3693 600 x 37 %      | = 1 366 632.-                   |
| Kalvetilskudd 3078 stk x kr. 400kr       | = <u>1 231 200.-</u>            |
| <u>Totalt tilskudd kr</u>                | = <u>2597 832.-</u>             |
| <u>2597 832/ 14 andeler</u>              | = <b><u>185 559 i snitt</u></b> |

**Total omsetning pr andel 263 828 kr + 185 559 kr kr 449 384.-**

Beregningen er gjort med slakt av kalv 17 kg og voksen rein 27 kg. Et slikt resultat pr siidaandel ville gi en mere utjevnende inntekt mellom andelene og en akseptabel inntekt pr siidaandel.

Vi håper denne uttalelsen blir vurdert i den videre saksbehandlingen.

Med hilsen

|                           |                        |                             |
|---------------------------|------------------------|-----------------------------|
| Mikkel MM Sokki<br>(sign) | John P Bongo<br>(sign) | Anders Nils Bongo<br>(sign) |
|---------------------------|------------------------|-----------------------------|

|                             |                            |                            |
|-----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Marit Inger Bongo<br>(sign) | Mikkel Per Bongo<br>(sign) | Per Anders Bongo<br>(sign) |
|-----------------------------|----------------------------|----------------------------|